

Sygn. akt II CSK 321/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa B. B., K. B. i A. B.
przeciwko G. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwoty po 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje adwokat D.G. od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnemu w [...] kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodom w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powodowie wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z dokonania przez Sąd Apelacyjny zmiany wyroku Sądu Okręgowego w przedmiocie zasądzenia na rzecz powodów zadośćuczynienia i obniżenia tych świadczeń do wysokości po 20.000 zł na rzecz powodów B. B. i A. B. i 10.000 zł na rzecz K. B., z naruszeniem zasady, że sąd drugiej instancji powinien ingerować w wysokość zadośćuczynienia określonego przez sąd pierwszej instancji wyłącznie wtedy, gdy na tle wszystkich ustalonych okoliczności sprawy jawi się ono jako rażąco za niskie lub za wysokie.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Obowiązkiem skarżącego powołującego się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wskazanie na zastosowany lub mający zastosowanie w sprawie przepis, który sąd drugiej instancji naruszył w stopniu kwalifikowanym w związku z niezasadnym zastosowaniem lub niezastosowaniem. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest jednak samo w sobie oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy powodów o oczywistej wadliwości zaskarżonego wyroku, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Sąd Apelacyjny w istotny sposób (o połowę) ograniczył wysokość przyznanych im przez Sąd Okręgowy zadośćuczynień, co - nie będąc ingerencją symboliczną w wysokość świadczenia - musiało być konsekwencją oceny, że kwoty zasądzone na rzecz powodów są oczywiście zbyt wysokie. Wbrew zarzutom skarżących, Sąd Apelacyjny przytoczył szereg argumentów na rzecz swojego stanowiska o nadmiernej wysokości zadośćuczynień zasądzonych na rzecz powodów (s. 32 i n. uzasadnienia). Uwzględnił przy tym okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów, a mianowicie to, że zajmowali lokal nie mając do tego tytułu, po skutecznym wypowiedzeniu im najmu, że odrzucili propozycje najmu trzech innych lokali, które zostały im przedstawione, że sami podejmowali działania nakierowane na narażenie życia i zdrowia pracowników zatrudnionych przy remoncie kamienicy, a straty materialne, jakie ponieśli w związku z konfliktem na tle przesłanek opuszczenia mieszkania zostały im zrekompensowane ugodowo.

Wysokość zadośćuczynienia przyznawana w celu skompensowania skutków naruszenia dóbr osobistych musi uwzględniać między innymi rodzaj dobra, do którego naruszenia doprowadziło działanie sprawcy. Szczególnie cenne dla człowieka dobra w postaci więzi niweczonych przez spowodowanie śmierci osoby najbliższej (w relacji rodzic - małoletnie dziecko) kompensowane są świadczeniami na poziomie około 120.000 zł (por. wyroki Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, z 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ., z 27 marca 2019 r., V CSK 77/18, nie publ.), a wyższe (czasem istotnie) świadczenia dotyczą krzywdy polegającej na spowodowaniu rozstroju zdrowia lub kalectwa poszkodowanego. Świadczenie mające kompensować krzywdę wyrządzoną naruszeniem miru domowego w konkretnych okolicznościach, w jakich doszło między stronami do konfliktu i w związku z jego eskalowaniem z uwagi na postawę powodów jako pokrzywdzonych, powinno te zależności uwzględniać.

Powodowie powołali się także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzającego się do

udzielenia odpowiedzi na pytanie, „kiedy zapadłe rozstrzygnięcie sądu I instancji w sposób oczywisty i rażąco narusza przesłanki ustalenia zadośćuczynienia”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problemy sformułowane przez powodów nie mają cech określonych wyżej. Powodowie przyznali zresztą, że wskazana przez nich kwestia była już przedmiotem rozważań sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, lecz wciąż brak jest jednoznacznych wytycznych dla zakwalifikowania zadośćuczynienia jako odpowiedniego lub rażąco odbiegającego od tego, co powinno być normą. Decyduje o tym charakterystyka zadośćuczynienia jako świadczenia mającego kompensować krzywdę, a zatem dolegliwość niepodlegającą zmierzeniu z odwołaniem się do parametrów rynkowych czy wzorów matematycznych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu. Uwzględniono przy tym okoliczność, że skarga kasacyjna trzech

powodów złożona została w jednym piśmie procesowym, obejmującym ich tożsame zarzuty i wnioski.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powodów z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18).